

Denis Rudić i Dolores Šamec, korisnici su dvaju pasa vodiča. Za Narodni List gov

ZAKINUTI SLJEPOĆOI

Prosječan radni vijek psa vodiča s korisnikom je sedam do osam godina. To je razdoblje u kojem svaki od korisnika stječe gotovo potpunu neovisnost od drugih u obavljanju svakodnevnih životnih obveza

M. D.

-Program školovanja i dodjele pasa vodiča slijepih osoba predstavlja osnovnu djelatnost Udruge za školovanje pasa vodiča i mobilitet, koja je započela dodjelom prvih pasa vodiča 1993. godine.

Školovanje obuhvaća, uz obvezne vježbe poslušnosti, markiranje rubnika, stepenica, zaobilaznje prepreka, pronalaženje pješačkih prijelaza, autobusnih i tramvajskih stajališta, te vođenje u prometu. Uz ovladavanje naredbama pas mora znati samostalno pronalaziti najsigurnija i najprihvatljivija rješenja u pedesetak situacija u svim klimatskim uvjetima, čime će

povećati samostalnost, sigurnost i brzinu kretanja slijepce osobe.

Kandidatura

U treningu pasa vodiča nikada se ne smije zaboraviti da se psa školuje za slijepu osobu. Iz tog razloga zadnjih dva mjeseca instruktor radi s povezom na očima imitirajući kretanje slijepce osobe kako bi se izbjegla vizualna komunikacija sa psom. U tom periodu, sa slijepom osobom koja je predala zahtjev instruktor provodi intervju nastojeći prikupiti što više informacija o kandidatu, te njegovim uvjetima i dinamici života (gradska ili ruralna sredina), obiteljskoj situaciji. Potencijalnom korisniku je potrebno već prilikom intervjua objasniti što za njega i obitelj znači suživot sa psom vodičem te što se sve od njega očekuje. Kandidat je dužan pribaviti svu potrebnu medicinsku dokumentaciju koja instruktoru uz intervju omogućuje procjenu njegovih psihofizičkih sposobnosti.

Korisniku besplatno

Nakon toga na instruktoru je izuzetno težak i odgovoran zadatak da usklađujući

DRESURA ZA 50 TISUĆA KUNA

osobine slijepce osobe s karakteristikama psa vodiča (brzina kretanja, konstitucija, temperament) ostvari dobar spoj buduće radne jedinice.

Prijenos je naporan i složen proces jer slijepa osoba mora uspješno ovladati i koristiti pedesetak komandi koje je pas tijekom školovanja naučio. Mora pratiti promet, slušati upute instruktora, slijediti psa, te primati informacije preko orme. Instruktor ovdje ima izuzetno odgovornu i složenu ulogu, jer treba razumljivo i jednostavno prenijeti svoje znanje korisniku, a uz to pružati mu psihološku podršku. Po završetku prijenosa stručno povjerenstvo procjenjuje dobru koordiniranost pokreta i komunikacije između korisnika i psa vodiča, iz čega proizlazi sigurnost i kvalitetno kretanje slijepce osobe sa psom.

Udruga korisniku besplatno dodjeljuje psa vodiča, obvezujući se na kontinuiranu skrb o kvaliteti rada te radne jedinice.

Prosječan radni vijek psa vodiča s korisnikom je sedam do osam godina. To je razdoblje u kojem svaki od korisnika stječe gotovo potpunu neovisnost od drugih u obavljanju svakodnevnih životnih obveza. Ne manje važno je prijateljstvo i uzajamna odanost, posebice kod starijih, često puta osamljenih slijepih osoba.

Hvala sponzorima

Školovanje jednog psa vodiča za slijepu osobu stoji pedeset tisuća kuna. 35 posto novaca Udruga dobiva iz proračuna, dok ostatak sredstava prikuplja se donacijama. Za ovu godinu pet pasa vodiča financira Coca cola i jednog Peugeot. To je već 350 tisuća kuna, kaže nam predsjednica Udruge za obuku i školovanje pasa vodiča slijepih, gospođa Mira Katalenić, koja je i sama korisnik psa vodiča slijepih već deset godina.

M. DUNATOV

UZadru trenutačno dvije slijepce osobe koriste psa vodiča. S kakvim se preprekama suočavaju svakodnevno, doznali smo iz prve ruke. Denis Rudić i Dolores Šamec iz Zadra korisnici su dvaju pasa vodiča, a za Narodni List svjedoče kako je slijepcima živjeti u našem gradu. Nedovoljna upućenost okoline o ogromnoj ulozi pasa vodiča slijepih osoba uvelike se zna pokazati kao poraz društvene osjetljivosti prema ovim divnim životinjama, ističe na početku Denis Rudić. Predstavio nam je svog psa vodiča.

- Lavinia je labrador, stara deset godina i osam mjeseci. Ima osam i pol godina staža kao pas vodič za slijepu osobu, kazao nam je Denis Rudić.

On je absolvent psihologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, do kraja su mu ostale još tri ispita. - 1995. sam upisao psihologiju na fakultetu. Zbog problema s očima sam tri godine pauzirao. Prebacio sam se na rehabilitaciju u Zagreb. Htio sam pobjeći od sebe. Trebalo mi je vremena da prihvatim svoje stanje i počnem funkcionirati. Lavinia je samnom odslušala sva predavanja. Trebala je diplomirati prije od mene. Imala je sve pohvale od profesora, šali se Denis.

Ni u dućan, ni u crkvu

Kako ga doživljavaju sugradani, otkriva nam Denis. - U početku je bilo jako velikih problema. Neće da te puste u dućan sa psom.

Jednom je bio u trgovini „Borovo“ na Kalemargi. Sutradan su na vrata izvjesili naljepnicu na kojoj je prekršten žuti pas. - Bez psa danas ne bih mogao funkcionirati. Ni u Zagrebu, ni u Zadru. U prometu sam ja taj koji uvijek moram znati gdje sam i davati naredbe psu, govori nam Denis.

- Gradska uprava je potrošila hrpu novaca za ozvučenje većih križanja. Prije tri mjeseca sam urgirao da srede semafor od Tudmanove ulice prema gradu. To su uredili. Bio je također zvučni semafor kod male pošte, sad ga više nema. Županija i Grad prebacuju odgovornost jedni na druge.

Denisu nije lako prakticirati ni vjeru. Dok je u Zagrebu savim normalno u crkvu ulazio sa psom, u Zadru se to pokazalo nemogućom misijom. - Kako sam ljeti boravio u Zadru, poslao sam majku da pita župnika naše župe mogu li sa psom u crkvu. Svećenik joj je rekao da pas nije za u crkvu. Kada sam zvao u crkvu sv. Frane, priča Denis, rekli su mi: „Bog s tobom, kakav pas?“. Iako sam im objasnio svoj problem i dalje nije bilo razumijevanja. Moram reći da je pokojni papa Ivan Pavao II. redovito jednom godišnje održavao mise za pse vodiče slijepih osoba. I to sam im rekao. Međutim ostali su pri svom, da ne mogu sa psom u crkvu, požalio nam se Denis te nam ispričao i zanimljivu epizodu od prošlog ljeta.

Pred zakonom (ne)jednaki

Otišao sam na plažu Borik sa svojim psom. Tamo je bila i jedna Njemica, ponosna vlasnica jednog psa. Nas su

ore o svakodnevnim problemima s kojima se u Zadru susreću kao slijepe osobe:

M I PREDRASUDAMA

otjerali, a ona je ostala jer je bila gošća. Imamo odličan Zakon o psima vodičima za slijepe osobe. Čak ga Europska unija kopira od nas. Međutim problem je u neprovođenju tog zakona. Po Zakonu o kretanju slijepe osobe uz pomoć psa vodiča, psu je dozvoljeno ući svugdje i nema nikakvih restrikcija.

Štap zamijenila psom

Dolores Šamec, također je korisnik psa vodiča za slijepe osobe. Dolores i njezina Klo, ženka labradora također su imali problema sa nerazumijevanjem okoline. - Vesele me primjeri, ističe Dolores, kada se negdje pojavim bez Klo pa me ljudi pitaju gdje je pas. Nikada mi recimo nisu prigovorili u pekari, dok su mi u trgovini sa posudom redovito prigovarali zbog Klo. Kada sam trebala ići na jedno krštenje, nisu htjeli ni čuti da u crkvi bude i Klo. Već da mora ostati ispred vrata.

Meni jako puno znači Klo i sama činjenica da je imam, žali nam se Dolores. Dolores je prije koristila štap. Sada sa Klo je, ističe sasvim dru-

gačije. - Uopće ne osjećam da ne vidim. Inače radim u Vodovodu. Na poslu nikada nisam imala nikakvih problema. Klo je samnom na poslu cijelo vrijeme. Spava. Meni je jako bitno da prihvate Klo, jer ja se mogu prilagoditi. Prihvatili su je super, čak se dodu i javiti, kazala nam je Dolores Šamec.

Ne puštaju ih u autobus, trgovine, crkve. Sve zbog pasa vodiča bez kojih se Denis Rudić, apsolvent psihologije i Dolores Šamec, djelatnica zadarskog Vodovoda ne bi mogli normalno kretati i živjeti

ŠTO KAŽE ZAKON?

Slijepe osoba sa psom vodičem ima pravo korištenja prijevoznih sredstava u javnom prijevozu, uključujući zadržavanje na svim prostorima koji su predviđeni za putnike. Slijepe osoba sa psom vodičem ne plaća voznu kartu za psa vodiča u prijevoznom sredstvu javnog prijevoza, bez obzira na smjer i dužinu puta, niti ulaznicu za psa za korištenje prostora i objekata koji su kao javna mjesta. (ZAKON O KRETANJU SLIJEPE OSOBE UZ POMOĆ PSA VODIČA) Slijepe osoba sa psom vodičem ima pravo pristupa na javna mjesta kao što su primjerice: uredi, hoteli, restorani, banke, pošte, kazališta, koncertne dvorane, sportski objekti, tržnice, prodavaonice, škole, visoka učilišta i sl. Slijepe osoba sa psom vodičem ima pravo ulaska i korištenja čekaonica zdravstvenih ustanova i ljekarna.

